

15.10.2025

Vanhusneuvoston lausunto hyvinvointialuestrategian 2026–2029 luonnokseen

Vanhusneuvoston näkemyksen mukaan strategialuonnos ei tunnista riittävällä tavalla sitä kriittistä haastetta, jonka ikääntyvän väestön kasvu aiheuttaa hoivapalveluiden saatavuudelle ja riittävyydelle. Kasvu tapahtuu nimenomaan vuosina 2026–2030, jolloin suuret ikäluokat savuttavat 80–90 vuoden iän. Strategiasta puuttuvat konkreettiset ratkaisut tähän yhteiskunnallisesti merkittävään ongelmaan sekä mittarit, joiden avulla erityisesti kotiin annettavien palvelujen riittävyyttä ja vaikuttavuutta voitaisiin arvioida ja seurata kokonaisvaltaisesti.

Hyvinvointialueen toimintaympäristö

Väestöennusteiden mukaan yli 75- ja 85-vuotiaiden määrän sekä absoluuttinen että suhteellinen kasvu on Vantaan ja Keravan alueella lähivuosina huomattavasti suurempi kuin muualla maassa. Strategialuonnos perustuu siihen, että yli 75-vuotiaiden määrä kasvaisi 17 % vuoteen 2030-mennessä. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan yli 75-vuotiaiden määrä vuosina 2024–2030 kasvaa VAKEn alueella 38,5 % (7.800 henkilöä), ja yli 85-vuotiaiden määrä kasvaa jopa 50,8 % (3 000 henkilöä). Vastaavat luvut koko maassa ovat 17,6 % (150 000) ja 20 % (50 000).

Erytyisesti 85 vuotta täyttäneiden hoivan tarve kasvaa moninkertaiseksi verrattuna nuorempiin ikäihmisiin. Valtaosa heistä asuu omassa kodissaan, mutta eivät pärjää arjessa enää täysin itsenäisesti. Muistisairaudet ja liikkumisongelmat ovat yleisiä. Eristäytyneisyys, yksinäisyys ja sosiaalisten suhteiden puute altistavat vakaville sairauksille ja aikaistavat raskaamman hoidon tarvetta.

VAKEn alueella asuu myös maahanmuuttajataustaisia ikääntyneitä, joiden määrä tulee lähivuosina lisääntymään. Heidän erityistarpeisiinsa on kyettävä vastaamaan.

Suomalaiset ikääntyneet pelkäävät, etteivät saa tulevaisuudessa tarvitsemiaan hoivapalveluja. Tilanne tuntuu erityisen ahdistavalta niistä, jotka asuvat yksin, ja joilla ei ole lähiomaisia eikä taloudellisia mahdollisuuksia ostaa palveluja. Myös työssäkäyvät omaiset ovat huolissaan riittävätkö heidän voimavarojensa huolehtia iäkkäistä vanhemmista.

Painopiste: Palvelumme vastaavat asukkaiden tarpeisiin

Kotiin annettavien palveluiden riittävyyden arviointi

Ikäihmiset tulevat siis asumaan entistä pidempään omissa kodeissaan, mutta myös aiempaa huonokuntoisempina. Strategiasta puuttuu kuitenkin kokonaan kotipalveluun liittyvät mittarit. Vanhusneuvosto pitää niiden lisäämistä välttämättömänä, koska kyse on erityisen haavoittuvassa asemassa olevasta ihmisryhmästä.

15.10.2025

Kotiin annettavien palvelukokonaisuuksien riittävyyttä ja vaikuttavuutta tulee seurata ja arvioida jatkuvasti ja tiiviisti. Mittaaminen on erityisen haasteellista, sillä arvioinnissa tulisi käyttää useita eri mittareita samanaikaisesti.

Riittävyyden arvioinnissa tulee keskittyä siihen, vastaavatko palvelut todelliseen tarpeeseen: mikä on palvelun kattavuus, määrä ja tiheys sekä mikä on asiakkaan arvio tarpeen ja palvelun vastaavuudesta. Vaikuttavuutta voidaan mitata esimerkiksi asiakkaan hyvinvoinnissa ja toimintakyvyssä tapahtuvilla muutoksilla, päivystyskäyntien määrällä ja myös lähiympäristön tekemillä huoli-ilmoituksilla.

Painopiste: Teemme vaikuttavaa yhteistyötä

Ikääntyneiden määrän kasvu ja yksinäisyyden ehkäisy yhteiseksi teemaksi

Vanhusneuvosto korostaa, että VAKEn, Vantaan ja Keravan kaupunkien tulisi nostaa väestön ikääntyminen ja hyvin iäkkäiden määrän kasvu strategian keskiöön. Ilmiö on yhteinen ja se tulisi myös tunnistaa yhteiseksi teemaksi, jonka edistymiseksi tarvitaan tavoitteellista ja pitkäjänteistä kehittämistyötä.

lääkkeitä koskevat HYTE-suunnitelmat olisi tärkeää laatia yhteistyössä siten, että ne nivoutuvat yhteen ja tukevat toisiaan. Yksi keskeisimmistä keinoista hoivapalvelujen kuormituksen keventämiseksi on yksinäisyyden vähentäminen – tämä tulisi nostaa yhteiseksi tavoitteeksi.

VAKEn tulisi varmistaa, että kaikilla yksinasuvilla kotihoidon asiakkailla on mahdollisuus myös muuhun sosiaaliseen vuorovaikutukseen kuin kotihoitajan kiireisiin käynteihin. Kaupunkien taas tulisi monipuolisoin keinoin kannustaa ja tukea fyysiseltä ja kognitiiviselta toimintakyvyltään heikentyneitä ikäihmisiä asioimaan itsenäisesti, liikkumaan ja osallistumaan yhteisön toimintaan. Lisäksi kaupunkien tulisi edistää ja tukea eläkeläisjärjestöjen ja muiden vapaaehtoistoimijoiden toimintaedellytyksiä.

VAKEn palvelulupaus

Palvelulupauksen mukaan asiakas saa tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti, asiakaslähtöisesti ja vaikuttavasti. Vanhusneuvosto kysyy: *jääkö tämä lupaus pelkäsi sanahelinäksi tilanteessa, jossa palveluntarvitsijoiden määrä nousee puolitoistakertaiseksi aiempaan verrattuna, mutta resurssit eivät kasva läheskään samassa suhteessa?*

Toivomme, että lausuntomme toimii rakentavana puheenvuorona strategiatyössä ja että myös ikääntyneiden ääni kuuluu vahvasti hyvinvointialueen tulevaisuuden suunnittelussa.

Vantaalla 15.10.2025

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vanhusneuvosto